

Úvod do rýsování

Obsahový cíl:

- Žák přiřadí základní pojmy a pomůcky z oblasti rýsování.
- Žák rýsuje podle zadání a dokáže vyvodit pojmy jako kolmice, rovnoběžka apod..

Jazykový cíl:

- Žák používá názvy pomůcek a základní termíny z rýsování
- Žák přiřadí definice k pojmům
-

Slovní zásoba:

kružítko, pravítko, tužka, trojúhelník s ryskou, úhломěr, bod, přímka, úsečka, kružnice, úhel, úhel α , vrchol úhlu, ramena úhlu, poloměr kružnice, střed kružnice, polopřímka, kolmice, rovnoběžky, různoběžky, tečna, sečna,

Jazykové struktury:

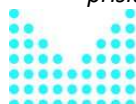
přímky jsou rovnoběžné, protíná, úhel má 90° , přímka má s kružnicí 1 společný bod, ... je kolmá/jsou kolmé, (ne)protínají v ..., svírají,...

K trénování slovní zásoby jsme používali dále tyto karty a pexesa:

<https://dum.rvp.cz/materialy/geometricke-karty.html>

<https://dum.rvp.cz/materialy/geometrie-v-rovine-pexeso.html>

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

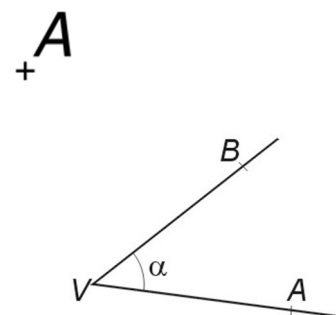
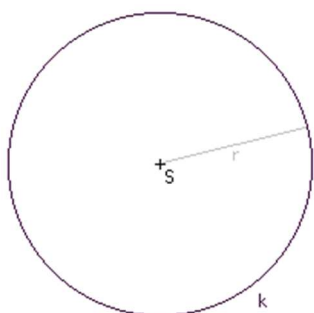
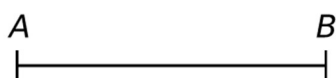
MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1. Co dělá? Rýsovali jste ve škole? Bavilo vás to? Co k tomu potřebujete? Popište obrázek. Použijte: kružítko, pravítko, tužka, trojúhelník s ryskou, úhloměr

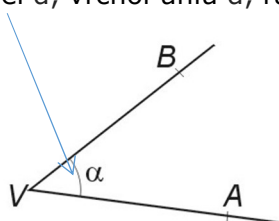

2. Co je to? Jak se to řekne ve vašem jazyce? Přiřaďte pojmy: bod, přímka, úsečka, kružnice, úhel

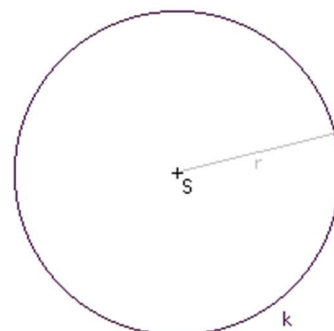

3. Najděte na obrázcích:

úhel α , vrchol úhlu α , ramena úhlu α , poloměr kružnice, střed kružnice, bod B, polopřímku AB

polopřímka ..... $\overrightarrow{AB}$
počáteční bod ... A
pomocný bod .... B

Toto je také rameno.

Toto je také vrchol.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

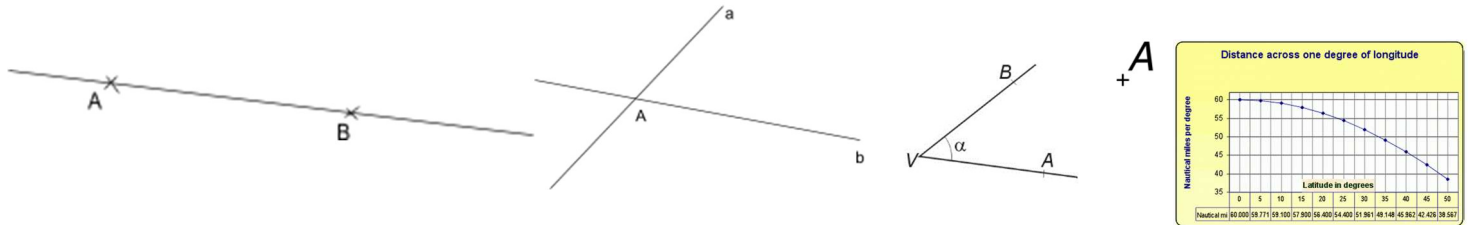

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

4. Spojte věty, které říkají stejnou informaci. Spojte s obrázkem.

1. Je pevně určen souřadnicemi v prostoru. 2. Označujeme ho .... 3. Protnou se v jednom bodě. 4. Polopřímky se protínají v bodě A. 5. Svírají úhel. 6. Prochází dvěma body.	—————>	a. Je na konkrétním, přesném místě. b. Jmenuje se .... c. Polopřímky se setkají v bodě A. d. Setkají se v jednom bodě. e. Dělají úhel. f. Jsou na ní dva body.

5. Změřte: délku úsečky AB, poloměr kružnice k, úhel α . **Co k měření potřebujete?**

6. Narýsujte (potřebujete tužku, pravítko, trojúhelník s ryskou, kružítko):

1. úsečku AB o délce 7 cm,
2. bod C, který neleží na úsečce AB
3. bod D, který leží uprostřed úsečky AB
4. přímku d, která protíná úsečku AB v bodě D a svírá pravý úhel (90°) s úsečkou AB.

Přímka d je **kolmá** na úsečce AB. Co to znamená?

Přímka d je **osa** úsečky AB. Co to znamená? Znáš jinou osu?

7. Narýsujte:

- a. kružnici k (S, $r=4$ cm)
- b. přímku v, která prochází středem kružnice S
- c. body U, V, které jsou **průnikem** přímky v a kružnice k
- d. označ barevně **poloviny** kružnice, které vznikly rozdělením kružnice přímku v
- e. přímku k, která protíná kružnici k jen v jednom bodě

Přímka v je **sečna** kružnice. Co to znamená? Přímka k je **tečna** kružnice. Co to znamená? Která přímka je zároveň i osa kružnice?

8. Narýsujte:

- a. přímky a, b, které svírají úhel β ($\beta=70^\circ$)
- b. osu úhlu β
- c. přímku c, která je kolmá k přímce d
- d. bod F, který leží na přímce c, ale neleží na přímce d
- e. přímku f, která je kolmá k přímce c a prochází bodem F

Přímky f a d jsou **rovnoběžné**. Co to znamená?

9. Narýsujte:

- a. přímku p
- b. body C, D které leží na přímce p
- c. červeně označ polopřímku DC
- d. modře označ polopřímku CD
- e. fialově označ průnik polopřímek DC a CD

Vysvětlete, co je to **průnik**?

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

10. Podtrhněte v dialogu geometrické pojmy? Podtrhněte je.

Christian, Viki a Emil stojí na silnici uprostřed polí s mapou.

Viky: V jakém bodě jsme? Kde to místo najdu na mapě?

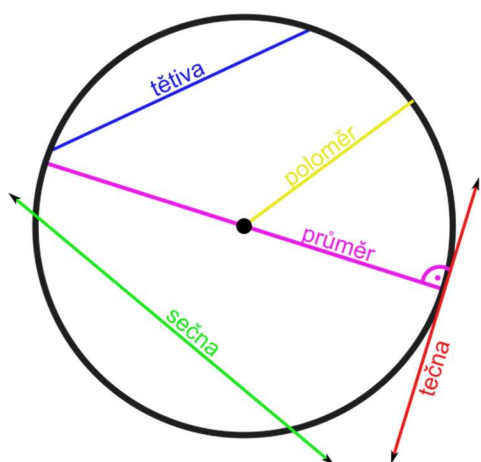
Emil: Já fakt nevím. Vůbec nevím, kde se ta žlutá s tou červenou protínaly. Protože tam jsme asi uhnuli z cesty... Neměli jsme jít asi po té hlavní silnici.

Christian: Ale ten úsek od mostu k soutoku jsme určitě šli správně. Tam, kde to bylo rovnoběžně s řekou. Co myslíš, Viky?

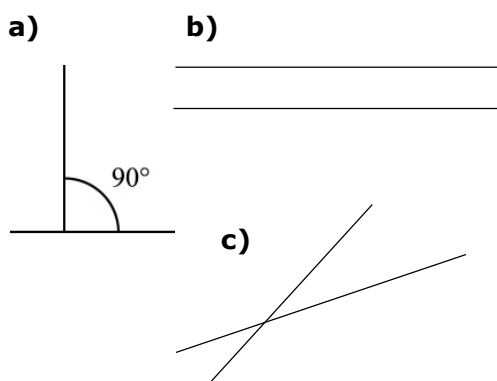
Viky: Já nevím. V mapách se moc nevyznám. Jaké máme souřadnice?

Christian: Dobrý nápad! Podle souřadnic na mojí GPS se musíme vrátit tak o 200 m dolů po silnici. Červená protíná tu silnici kolmo a pokračuje do pole na sever.

11. Spojte pojmy, definice a obrázky.

SEČNA	přímka a kružnice mají 1 společný bod.
TEČNA	přímka a kružnice mají 2 společné body.
VNĚJŠÍ PŘÍMKA	přímka a kružnice nemají žádný (0) společný bod

ROVNOBĚŽKY	jsou přímky, které se protínají v jednom bodě.
KOLMICE	jsou přímky, které se protínají v jednom bodě a svírají pravý úhel.
RŮZNOBĚŽKY	jsou přímky, které se nikde neprotínají. Nemají společný bod.

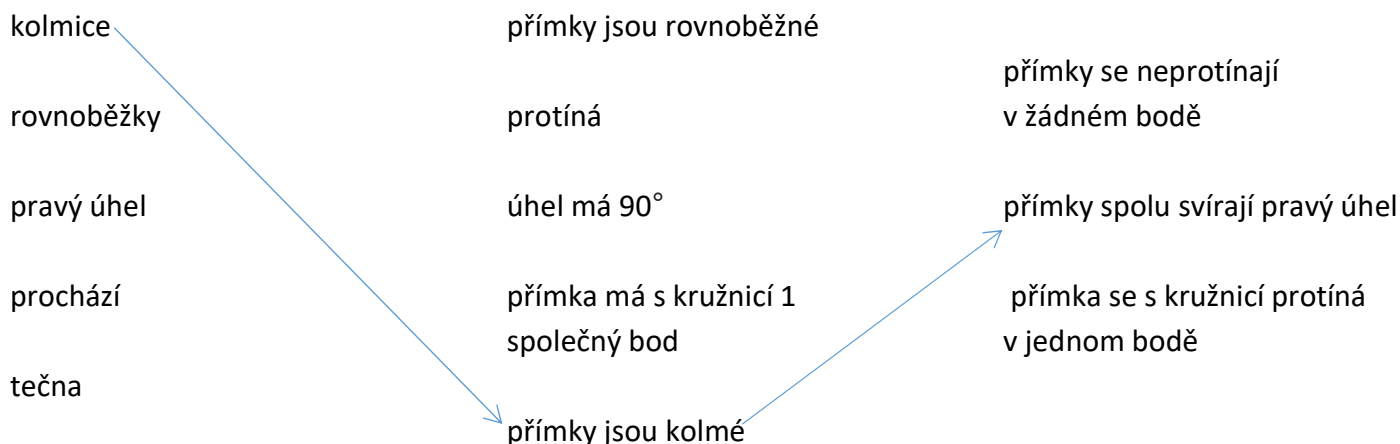
Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

12. Spojte, co k sobě patří:

13. Test:

1. Jak označujeme přímku?

- a. malým písmenem
- b. velkým písmenem
- c. řeckým písmenem

2. Jak označujeme bod?

- a. malým písmenem
- b. velkým písmenem
- c. řeckým písmenem

3. Co znamená zápis $A \in p$?

- a. bod p leží na přímce A
- b. bod A leží na přímce p
- c. bod A neleží na přímce p

4. Co jsou to ramena úhlu AVB?

- a. velikost úhlu AVB
- b. polopřímky VA a VB, které svírají úhel
- c. bod, ve kterém se polopřímky VA a VB protínají

5. Které přímky jsou kolmice (jsou na sebe kolmé)?

- a. přímky, které se protínají v jednom bodě a svírají úhel 90°

- b. přímky, které se protínají v jednom bodě a svírají úhel 180°
- c. přímky, které nemají žádný společný bod

6. Které přímky jsou rovnoběžky (jsou na sebe rovnoběžné)?

- a. přímky, které se protínají v jednom bodě a svírají úhel 90°
- b. přímky, které se protínají v jednom bodě a svírají úhel 180°
- c. přímky, které nemají žádný společný bod

7. Co je osa kružnice?

- a. přímka, která protíná kružnici v jednom bodě
- b. přímka, která prochází středem kružnice
- c. vzdálenost od středu kružnice k jakémukoliv bodu, který leží na kružnici

8. Co je poloměr kružnice?

- a. přímka, která protíná kružnici v jednom bodě
- b. přímka, která prochází středem kružnice
- c. vzdálenost od středu kružnice k jakémukoliv bodu, který leží na kružnici

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

14. Diktujte sousedovi. Pak odvodte pravidlo, kde s píše ú/ů/u?

Měřím úhel. Rýsuju úsečku. Nemám trojúhelník s ryskou. To je kružnice. Nevím, co je průnik. Narýsuju přímkou p . Nemám kružítka. Jak se liší kruh od kružnice? Zapomněl jsem si úhloměr, omlouvám se. Mnohoúhelník má mnoho úhlů.

Doplňte pravidlo:

Na začátku slova je vždy .... .

Uprostřed slova a na konci může být ..... nebo ..... .

Pozor! Výjimka: troj_helník. Proč?

Řešení testu: 1a, 2b, 3b, 4b, 5a, 6c, 7b, 8c

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Použité zdroje: Obrázky:

[cit. 2017-10-04] Dostupný pod licencí Public domain a Creative Commons na WWW:

<https://en.wikipedia.org/wiki/File:Protractor.jpg>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Kolmice#/media/File:Prav%C3%BD_%C3%BAhel.png

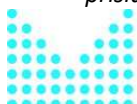
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:CIRCLE_LINES-cs.svg

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Malyl-ladovy-vrchol.jpg>

https://en.wikipedia.org/wiki/File:Longitude_distance_graph.gif

Autor obrázků: Vojtěch Šeda

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

